

סקירה כללית

דגשים מרכזיים

- ברצועת עזה רכשו עד עתה 58 אלף בני אדם חומרי בניין מוגבלים לצורך תיקונים, אבל בין הרוכשים כמעט ואין עקורים שבתייהם נהרסו או ניזוקו קשות.
- ישראל הקלה את הגבלות הגישה אל עזה ומתוכה, לרבות הגדלה של מכסת היתרי היציאה לסוחרים פלסטינים ואישור להעברת מוצרי טקסטיל ורהיטים לגדה המערבית.
- ישראל הקלה את הגבלות הגישה אל עזה ומתוכה, לרבות הגדלה של מכסת היתרי היציאה לסוחרים פלסטינים ואישור להעברת מוצרי טקסטיל ורהיטים לגדה המערבית.

תוכן העניינים

טרם החל שיקומם של בתים שנהרסו במעשי האיבה. 3

הקלה נוספת בקריטריונים ובמכסות של היתרים הישראליים ליציאה מעזה. 8

מספר רב יותר של מטופלים מעזה מופנים לטיפול רפואי בתחומי השטח הפלסטיני הכבוש; אחד מכל חמישה נתקל במגבלות גישה. 9

המשבר הכספי ברשות הפלסטינית פוגע בשירותים ובמחיה בגדה המערבית. 11

ירידה חדה בהריסות ובעקירה הגלויות אליהן בשטח C בחודש פברואר. 12

שישה חודשים אחרי פעולות האיבה טרם החל שיקום הבתים.

בחודש פברואר האריכה ישראל, זה החודש השלישי ברציפות, את הקפאת כספי המסים שהיא גובה עבור הרשות הפלסטינית, כענישה על הצטרפות פלסטין לבית הדין הפלילי הבינלאומי. עלולה להיות להחלטה זו השפעה מערערת והדבר מעורר חשש רב, מאחר שכספי מסים אלה מהווים כ-70% מתקציב הרשות הפלסטינית.

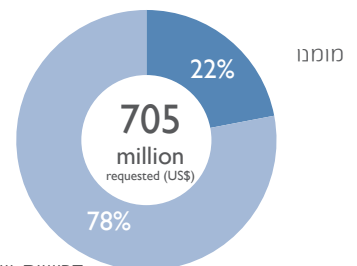
נכון להיום נאלצה הרשות הפלסטינית להשעות זמנית את תשלום המשכורות לעובדי ציבור הן בגדה המערבית והן ברצועת עזה, ולקצץ בהוצאות על שירותים, צעדים שפגעו ביכולתה לשמור את החוק והסדר. יתרה מכך, לקיצוצים במשכורות ובהוצאות נודעה השפעה שלילית ישירה ועקיפה על הכלכלה הפלסטינית, שהצטמקה כ-2014 לראשונה מאז 2006, צמצום המסכן עוד יותר את מחייתם של החלשים והפגיעים ביותר באוכלוסייה.

נתונים לחודש ינואר

- 1 אזרחים פלסטינים שנהרגו (כתוצאה ישירה מסכסוך)
- 167 אזרחים פלסטינים שנפצעו (כתוצאה ישירה מסכסוך)
- 17 מבנים שנהרסו בגדה המערבית
- 0 בני אדם שנעקרו בגדה המערבית

תוכנית התגובה האסטרטגית 2015

- 705 מיליון (דולר ארה"ב) בקשות
- 22% מומנו

דרישות שלא נענו

צילום: משרד האו"ם לתאום עניינים הומניטריים

אישה חייה פתוחות ביתה ההרוס במזרח האן יונס. פברואר 2015.

ברצועת עזה, היעדר כל התקדמות נראית לעין בשיקום הבתים שנהרסו או ניזוקו קשות במעשי האיבה בקיץ מחריף עוד יותר את התסכול שיצר משבר המשכורות. כ־100 אלף עקורים עדיין חיים בתנאים מסוכנים מאוד. אף שכ־58 אלף משפחות רכשו עד עתה חומרי בניין מוגבלים באמצעות המנגנון הזמני לשיקום עזה, בכל המקרים למעשה היו אלה בתים שנזקקו לתיקונים בלבד, ולא לשיקום מלא. נכון לסוף פברואר טרם יושם בשטח אף מיזם שיקום דיור, בעיקר בשל הקצב האיטי של תשלום הכספים שמדינות תורמות התחייבו לתת בכנס קהיר, באוקטובר 2014, לצד עיכובים באישור מיזמים.

תת־מימון של תוכניות הומניטריות מעורר גם הוא דאגה. נכון לסוף פברואר מומנה רק חמישית מן הפנייה ההומניטרית לשנת 2015, ולמעלה מ־60% מהכספים שהתקבלו יועדו מראש לסוכנת הסעד והתעסוקה של האו"ם (אונר"א). דפוס מימון זה מחולל אי־התאמות פוטנציאליות בהיקף הסיוע הניתן לפליטים לעומת מי שאינם פליטים. סיוע הומניטרי, לרבות דיור זמני למי שנעקרו במהלך מעשי איבה, הוא גורם מייצב שעזה זקוקה לו מאוד.

בנוסף על כך, בפברואר החלו עבודות התשתית על חלק של אל־גיבל, בפריפריה הירושלמית - אחד משלושת האתרים שהוגדרו עבור "העברתם" של בדואים פלסטינים במרכז הגדה המערבית - בשטח היכול לאכלס כ־50 משפחות. מזכ"ל האו"ם הזהיר כי אם תיושם, עלולה תוכנית "העברה" זו להוות העברה בכפייה על־פי המשפט ההומניטרי הבינלאומי.

ובנימה חיובית, ישראל הודיעה על שורה של צעדים שנועדו להקל את הגבלות הגישה אל עזה וממנה, לרבות הגדלת המכסה של היתרי יציאה עבור סוחרים פלסטינים ואישור, בעקרון, של העברה מוצרי טקסטיל ורהיטים לשיווק בגדה המערבית. באוקטובר 2014 הודיעה ישראל על צעדים דומים. אף שאלו הקלות שיש לברך עליהן, על הוצאת סחורות מעזה עדיין מוטלות הגבלות קשות, ורוב תושבי עזה אינם זכאים להגיש בקשות להיתרי נסיעה.

היתר יציאה אינו מובטח גם למי שעקרונית כן זכאים לו, כגון מטופלים רפואיים המופנים לטיפול מחוץ לעזה. בשנתיים האחרונות גדל מספר המטופלים המופנים לבתי חולים בגדה המערבית, לרבות ירושלים המזרחית, במיוחד לנוכח הסגירה התכופה של גבול עזה עם מצרים. עם זאת, אחוז הבקשות להיתרים שנענו בסירוב או עוכבו גדל גם הוא לכמעט 20% מכלל הבקשות מאז תחילת 2015.

בפברואר עברו שישה חודשים מאז תום ההסלמה במעשי האיבה בקיץ שעבר. בתדרוך שהעביר החודש במועצת הביטחון תת־מזכ"ל האו"ם לעניינים מדיניים הוא ציין כי בעזה, "השילוב של הכשל לתקן את סוגיות המשילות והביטחון המתמידות והקצב האיטי של השיקום יצרו סביבה הנעשית רעילה במידה גדלה והולכת". הוא הדגיש, בהתייחסו לעיכוב המסים המתמשך, כי "מעשה זה של ישראל הוא הפרה של מחויבותיה מתוקף פרוטוקול פריס שהוא חלק מהסכמי אוסלו, ואנו קוראים שוב לביטול מידי של החלטה זו". אם לא תהיה התקדמות משמעותית לקראת טיפול בגורמים שבשורש הסכסוך וסיום הכיבוש, הסיכון של סבב מעשי איבה חדש נותר בעינו.

בפברואר מלאו שישה חודשים לתום ההסלמה במעשי האיבה בקיץ שעבר. כ־100 אלף בני אדם נותרו עקורים ועדיין חיים בתנאים קשים ביותר.

טרם החל שיקומם של בתים שנהרסו במעשי האיבה

המכשול העיקרי: היעדר כספים שמדינות התחייבו לתרום בכנס תורמים

מצבם של כ־100 אלף העקורים הפנימיים, שנעקרו כתוצאה ממעשי האיבה ביולי-אוגוסט, עדיין לא יציב ולא ודאי. כ־8,800 מהם מתגוררים כרגע ב־14 מחסים קולקטיביים של אונר"א, 1,700 שוהים ביחידות דיור טרומיות, והיתר בדיור בשכירות, אצל משפחות מארחות או במחסים מאולתרים בחורבות בתיהם שניזוקו או נהרסו.

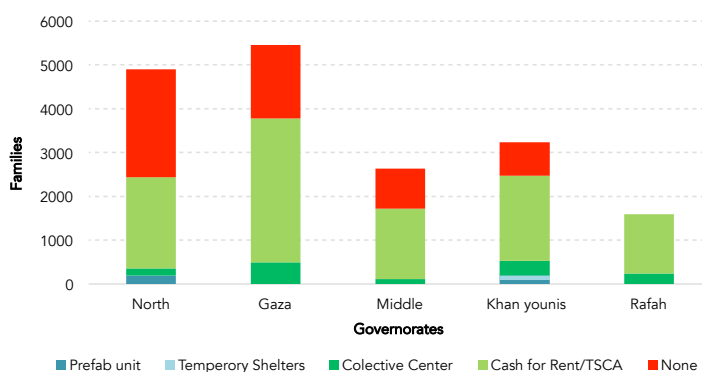
כדי לסייע למספר הגדול ביותר של בני אדם בפרק הזמן הקצר ביותר, העניקו גורמים בתחום המחסה קדימות ראשונה לסיוע במזומן לתשלום שכר דירה, תמיכה בעקורים שבתיהם נהרסו או ניזוקו קשות וסיוע במזומן עבור תיקונים למי שבתיהם ניזוקו באופן חלקי.

השיקום המלא של בתים הוא משימה מורכבת מאוד המצריכה שלבי תכנון שונים, לרבות שכונות שלמות והתשתית הנלווית אליהן, והעלויות שלה גבוהות במידה קיצונית. לפיכך מטופלים עיקר הנזקים לכך באמצעות מיזמי שיקום שמיישמים סוכנויות או"ם וגופים ממשלתיים, ורק חלק קטן כלול במיזמי "עזרה עצמית" שבהם מבצעים יחידים את השיקום.

עם זאת, בשל הקצב האיטי של תשלום ההתחייבויות שקיבלו על עצמן מדינות תורמות בכנס קהיר, באוקטובר 2014, בצד עיכובים באומדן ובאישור מיזמים באמצעות המנגנון הזמני לשיקום עזה, נכון לסוף פברואר 2015 אושרו רק שני מיזמי דיור ואף אחד מהם עדיין אינו מיושם בשטח. המנגנון הזמני לשיקום עזה מאפשר הכנסה מבוקרת של חומרי בניין שהוגדרו על ידי הרשויות הישראליות כ"פריטים בעלי שימוש כפולי" (בעיקר מלט, חצץ ומוטות מתכת).¹

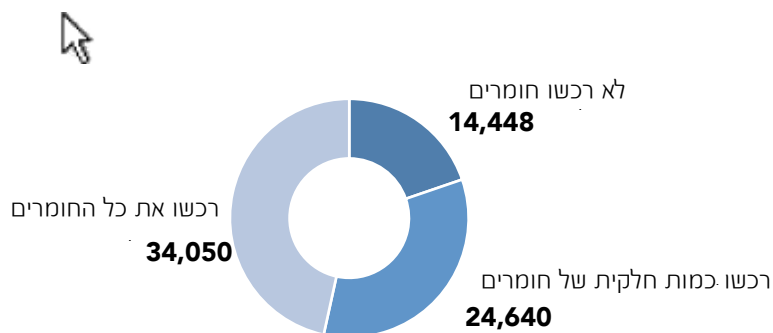
מבין כ־58 אלף האנשים (לרוב אדם אחד בכל משפחה) שרכשו חומרי בניין מוגבלים (מלט, חצץ ומוטות מתכת) באמצעות המנגנון לשיקום עזה, אף אחד אינן נמנה עם העקורים שבתיהם נהרסו או ניזוקו קשות. עקורים כאלה נמנים עם כמעט 14,500 בני האדם שקיבלו את אישור המנגנון לשיקום עזה אבל טרם רכשו חומרים כלשהם. מבין מי

פתרונות זמניים לעקורים על פי אזור

גורמים בתחום המחסה העניקו קדימות לסיוע במזומן לתשלום שכר דירה, תמיכה בעקורים שבתיהם נהרסו או ניזוקו קשות, וסיוע במזומן עבור תיקונים למי שבתיהם ניזוקו באופן חלקי.

בני אדם שקיבלו אישור לרכישת חומרים דרך המנגנון לשיקום עזה, נכון ל-12 במרס 2015

שרכשו חומרי בניין דרך המנגנון לשיקום עזה, פחות מ-60% רכשו את כמות החומרים המלאה שהוקצתה להם באומדני הנזק, ואילו היתר רכשו רק חלק מהקצאותיהם, כנראה בשל מחסור במשאבים כספיים.

ללא התקדמות נראית לעין ובלתי ודאות ביחס לפיתרון בר קיימא לעקורים ממתארכת מצוקת המשפחות הנפגעות ומתחזק התסכול הכללי באוכלוסייה, הנובע מהגבלות התנועה המתמשכות, משבר המשכורות והיעדר ההזדמנויות תעסוקתיות.²

פינוי הריסות

פינוי הריסות מהאתרים שנבחרו לשיקום הוא תנאי מוקדם מכריע להתחלת השיקום. על פי הערכות תוכנית הפיתוח של האו"ם, במעשי האיבה בקיץ נוצרו עיי חורבות במשקל כשני מיליון טונה, כמות גדולה פי שלושה מההריסות במתקפת "עופרת יצוקה" ב-2009-2008.

משרד העבודות הציבוריות והדיור הפלסטיני מפקח על פעולות פינוי הריסות בתוך עזה ומתאם אותן. הפעולות מבוצעות על ידי שורה של גורמים, בהם תוכנית הפיתוח של האו"ם, שבכוונתה לפנות ולמיין בפרק זמן של שנתיים הריסות בהיקף של כמיליון טון, שמחציתן ירוסקו וינוצלו מחדש למיזמי בניית כבישים.

מרגע שיושלם, יעניק פינוי הריסות ליותר ממיליון בני אדם באזורים שנפגעו גישה לשירותים בסיסיים, במיוחד הודות לחיבור מחדש של משקי בית לתשתית מים ותברואה, וכן יצמצם את סכנות קריסת מבנים ופיצוץ של נפלי מלחמה.

נכון לתחילת מרס 2015 פינתה תוכנית הפיתוח של האו"ם הריסות במשקל 95 אלף טון, שהם כמעט 10% מיעדה הסופי, והעבירה אותן לאתרי ריסוק. פינוי הריסות התאפשר הודות למימון משוודיה, יפאן והסוכנות האמריקנית לפיתוח בינלאומי (USAID). עם זאת, עדיין קיים פער של כמעט 8 מיליון דולר הדרושים לריסוק הריסות לצורך שימוש מחדש.

סיוע במזומן למימון מחסה זמני

סיוע במזומן למימון מחסה זמני ניתן למשפחות שבתיהם ניזוקו קשות או נהרסו לחלוטין, על סמך אומדני נזק שביצעה אונר"א עבור אוכלוסיית הפליטים, ותוכנית הפיתוח של האו"ם ומשרד העבודות הציבוריות והדיור ביצעו עבור אוכלוסיית הלא-פליטים.

ב-27 בינואר 2015 נאלצה אונר"א להקפיא חלקית את תוכנית הסיוע במזומן שלה לתמיכה בתיקונים ובסבסוד שכר דירה בשל מחסור קריטי בכספים. ברם, הודות להקצאה מחדש

פינוי הריסות יעניק ליותר ממיליון בני אדם באזורים שנפגעו גישה לשירותים בסיסיים, ויצמצם את סכנות קריסת מבנים ופיצוץ של נפלי מלחמה.

של כספים קיימים וחסכונות, בתוספת כספי התחייבויות שהתקבלו, חילקה מאז אונר"א לכ-12,600 משפחות סיוע במזומן בסך כ-16.5 מיליון דולר. התרומות העיקריות לתוכנית הסיוע במזומן לצורכי מחסה שאונר"א מפעילה בעזה הן גרמניה וערב הסעודית. אונר"א עדיין מתמודדת עם חוסר של 545 מיליון דולר הדרושים כדי לסייע למשפחות פליטים שבתיהן ניזוקו קלות לתקן את בתיהן, וכדי להמשיך במתן סיוע במזומן למחסה זמני.

נכון לתחילת מרס סיפקה תוכנית הפיתוח של האו"ם סיוע במזומן למחסה זמני למשך שישה חודשים לסך של 2,633 משפחות לא-פליטים שיחידות הדיור שלהן ניזוקו באופן קשה או נהרסו כליל, מעט יותר ממחצית מכלל המשפחות שנמצאו זכאיות (4,994). הקריטריונים לפגיעות שעל פיהם מתעדפת תוכנית הפיתוח של האו"ם משפחות לקבלת סיוע היו עקורים המתגוררים במחסים של אונר"א, משקי בית שבראשן עומדות נשים ומשפחות גדולות. המימון לסיוע במזומן עבור מחסה זמני מוגבל, ו-74% מכלל הצרכים נותרים בלא מימון. יותר מ-23.2 מיליון דולר עדיין דרושים לכיסוי סיוע במזומן עבור מחסה זמני למשפחות לא-פליטים, ו-1.8 מיליון דולר דרושים למשפחות פליטים.

אסטרטגיית הגנה

ארגונים הומניטריים שותפים פיתחו אסטרטגיה שתנחה את עבודתם של גורמים הומניטריים במאמצים להגן על זכויות האדם של עקורים למשך תקופת עקירתם. אסטרטגיה זו קיבלה את אישורו ותמיכתו של ארגון הגג של גופי הסיוע בשטח הפלסטיני הכבוש. הקדימויות המרכזיות שזוהו במסגרת האסטרטגיה כוללות:

- **הכנת פרופיל של עקורים ומעקב אחריהם:** כדי להבטיח מענה נאות וממוקד.
- **מעקב שוטף ושיטתי אחר מצב ההגנה של עקורים:** העימות הסב לעקורים רבים נזק פיסי או פסיכולוגי, והם ממשיכים להתגורר בתנאי צפיפות יתר שכמעט אינם מאפשרים פרטיות. העקה (סטרוס) הנובעת מכך הגבירה את המתח בתוך משפחות וקהילות, וזה מוצא את ביטויו באלימות במשפחה, בחששות משפטיים ביחס לזכויות ירושה ולזכויות אפוטרופסות, ובסכנה של נישואין מוקדמים או נישואין ככפייה המאיימת על ילדות ונשים.
- **איתור יעדי מענה הומניטרי על בסיס צרכים:** אף שכל משקי הבית העקורים זקוקים לסיוע, משפחות ויחידים מסוימים פגיעים יותר מאחרים. הכרחי לתת קדימות

בעזרת הקצאה מחדש של כספים קיימים וחסכונות, בתוספת כספי התחייבויות שהתקבלו, חילקה אונר"א בחודש פברואר סיוע במזומן בשווי כולל של 16.5 מיליון דולר לכ-12,600 משפחות.

ילדות ונשים שנעקרו מבתיהן - קבוצה פגיעה במיוחד

מחקר שביצעה תת־קבוצת העבודה של האו"ם לענייני אלימות מבוססת מגדר, בראשות קרן האוכלוסייה של האו"ם, מיד לאחר הפסקת האש באוגוסט 2014, ממחיש את הפגיעה העמוקה של הסכסוך בנשים וילדות. במחסי החירום, אצל משפחות ובמקומות מקלט אחרים, דווח על עלייה במספר המקרים של אלימות כלפי קבוצות אלה. נשים נחשפו לסוגים רבים ולרמות משתנות של אלימות, ולעיתים קרובות הגיבו בשתיקה, או באלימות שהופנתה כלפי ילדיהן, וילדות במיוחד. ילדות ונשים מסוימות דיווחו גם על אפליה בקבלת סיוע ושירותים במחסי חירום או אצל משפחות מארחות. המובאות שלהלן, הממחישות זאת, לקוחות מדברי משתתפות בדיוני קבוצות מיקוד במהלך המחקר:

(...) "במשך המלחמה חמי היכה והשפיל אותי. לפעמים גורשתי מביתם אל הרחוב. אף אחד לא עזר לי."

"ישנתי בגילבאב (חלוק) שלי. בבית שבו מצאנו מחסה היה רק בית שימוש אחד. התביישתי להיכנס לשירותים בנוכחות הגיסים שלי, ולכן חייתי עד שיצאו."

"אני לא מספרת לאף אחד על הבעיות שלי ושומרת אותן לעצמי. זה מפני שאחד מהאחים שלי חולה ואני פוחדת שהוא ימות אם יידע שמצבי לא טוב. וגם לבעלי אני לא יכולה לספר מה עושים לי גיסי וחמי, כי גם הוא חולה מאוד. אני לא רוצה להדאיג אותו עוד יותר; הוא חולה סרטן."

לפגיעים ולחלשים ביותר, או לבעלי צרכים מיוחדים. קבוצות פגיעות במיוחד כוללות נשים; ילדים; משקי בית שבהם המפרנס הראשי סובל ממוגבלות או שמקור מחייתם נפגע; קשישים או בני אדם חלשים; ומי שמצויים בסיכון של חשיפה לנפלי מלחמה.

- **גישה לסיוע משפטי:** על סוכנויות או"ם וארגוני החברה האזרחית העוקבים אחר תחום ההגנה ומתעדים הפרות של זכויות האדם לספק יעוץ בנושאים כמו גישה לתמיכה משפטית הולמת, תיעוד משפטי ומנגנוני עשיית צדק לצורך מיצוי דין ופיצוי בגין אובדן.

הקבוצות הפגיעות במיוחד מקרב העקורים כוללות נשים, ילדים, משקי בית שבהם המפרנס הראשי סובל ממוגבלות, ומי שמצויים בסיכון של חשיפה לנפלי מלחמה.

”איבדתי את הבית, איבדתי הכול”

מסעד עטאללה אבו גדעין, בן 46 מבית לאהיא, הוא אב לשניים. נכון לעכשיו מסעד מובטל, אבל שנים של עבודה קשה בענף החקלאות אפשרו לו לחסוך כסף, שאותו השקיע בכניית ביתו.

”בעזה הבית שלך איננו מקום בטוח. משפחתי ואני נעקרנו פעמיים תוך שנתיים. הפעם הראשונה הייתה במבצע הצבאי הישראלי בנובמבר 2012, והשנייה הייתה בגלל העימות האחרון.”

ביולי 2014 פתח הצבא הישראלי בהפצצה כבדה על האזור שבו שוכן בית המשפחה, אבל למרות ההפגזות נשארו בני המשפחה בכיתם למשך עשרה ימים. עם תחילתו של המבצע הקרקעי הישראלי עזבה המשפחה את ביתה ומצאה מחסה באחד מבתי הספר של אונר”א. המצב בתוך המחסה היה קשה ביותר והתנאים היו צפופים.

”בהפסקת האש הזמנית ביום ה-25 למעשי האיבה הצלחנו לבקר בבית. כשהגענו, התברר שדחפורים ישראליים הרסו כליל את ביתנו, יחד עם עוד כ-95 בתים אחרים באזור. היינו מזועזעים וחסרי אונים; הכול נעלם, כל מה שנאבקנו לבנות. עבדתי כל חיי כדי שיהיה לי בית משלי, ואז הגיעו הדחפורים הישראליים והרסו אותו תוך שניות.”

כשמעשי האיבה הסתיימו נאלצו מסעד ומשפחתו לעבור למחסה אחר של אונר”א, בשכונת א-רמאל, שם התגוררו 15 יום לפני שעקרו למחסה במחנה אי-שאטי, שבו חיים עדיין חלק מבני משפחתו.

”השהות הממושכת במחסה והתנאים בתוכו גבו מחיר כבד מאוד ממשפחתי, ואין לי כסף לשכור דירה. המצב הכלכלי קשה מאוד. הקמנו מחסה מאולתר מפלסטיק ובד ליד ביתנו ההרוס.” נכון לעכשיו כמה מבני המשפחה מרגישים בנוח יותר במחסה המאולתר, למרות עונת החורף והחשיפה לתנאי מזג האוויר הקשים.

”אנחנו מחכים לסיוע מאונר”א כדי שנוכל לשכור דירה זמנית, אבל שמענו שלאונר”א אין כסף לעזור לנו. תקוותי היחידה היא שביתנו ישוקם במהרה, כדי שנוכל לחזור ולחיות בכבוד.”

”בעזה הבית שלך איננו מקום בטוח. משפחתי ואני נעקרנו פעמיים תוך שנתיים.”

מסעד עטאללה אבו גדעין, בית לאהיא

© צילום: משרד האו"ם לתנאים עיניים הומניטריים

הקלה נוספת בקריטריונים ובמכסות של ההיתרים הישראליים ליציאה מעזה

המעבר המסחרי ישודרג כדי להגדיל את נפח היצוא/יבוא

ב־17 בפברואר הודיע משרד הביטחון הישראלי על שורה של צעדים שנועדו להקל את הגבלות הגישה אל עזה וממנה, לשיפור מצבה ההומניטרי של האוכלוסייה. 5 צעדים אלה כוללים הגדלת המכסה החודשית של היתרי יציאה לסוחרים מ־3,000 ל־5,000, הגדלת מספר המורשים לצאת מעזה מדי יום מ־400 ל־800, ומתן היתר להעברת סחורות כגון מוצרי טקסטיל וריהוט לגדה המערבית, לשיווק מסחרי. 6 צפוי שצעדים אלה יאפשרו ליצור תעסוקה בעזה, אף שהשפעתם המדויקת תלויה בשורה של גורמים נוספים.

הודעה זו באה בעקבות שורת אמצעים שהוכרזו באוקטובר 2014, לאחר מעשי האיבה בקיץ, בהם יבוא, כחלק מהמנגנון הזמני לשיקום עזה, של חומרי בניין שסווגו על ידי ישראל כ־פריטים בעלי שימוש כפול, חידוש ההעברות המסחריות של תוצרת חקלאית מעזה לגדה המערבית, והקלות בקריטריונים להנפקת היתרי יציאה. צעד אחרון זה כלל מספר מוגבל של היתרים לביקורי משפחות אצל אסירים המוחזקים בבתי כלא בישראל, למטופלים הזקוקים לטיפול רפואי שאינו דחוף, ולבני יותר משישים לצורך השתתפות בתפילות יום שישי בירושלים המזרחית.

אף שיש לברך על הקלת אלה, רוב אוכלוסיית עזה עדיין אינה זכאית להגיש בקשות להיתרי נסיעה, ונפח הסחורות שהוצאתן מעזה למטרות שיווק מותר הוא אך שביר מהיקף הסחורות המקביל בתקופה שקדמה למצור (ראו להלן).

שדרוג מעבר כרם שלום

החודש מבצעות הן הרשויות הישראליות והן הרשויות הפלסטיניות עבודות תשתית במעבר הסחר כרם שלום, כדי לשדרג את קיבולתו היומית מ־500 ל־800 מטעני סחורות. עבודות אלה כוללות שדרוג של הצנרת המשמשת להעברת גז לבישול ודלק בעברו הישראלי של המעבר, והרחבת אזור הטעינה בעברו הפלסטיני. 7 צפוי כי העבודות, המתוכננות להסתיים תוך שלושת או ארבעת החודשים הקרובים, יקצרו את משכי ההמתנה לכניסת סחורות ויציאתן, ויקלו על ביצוע עסקאות מסחריות.

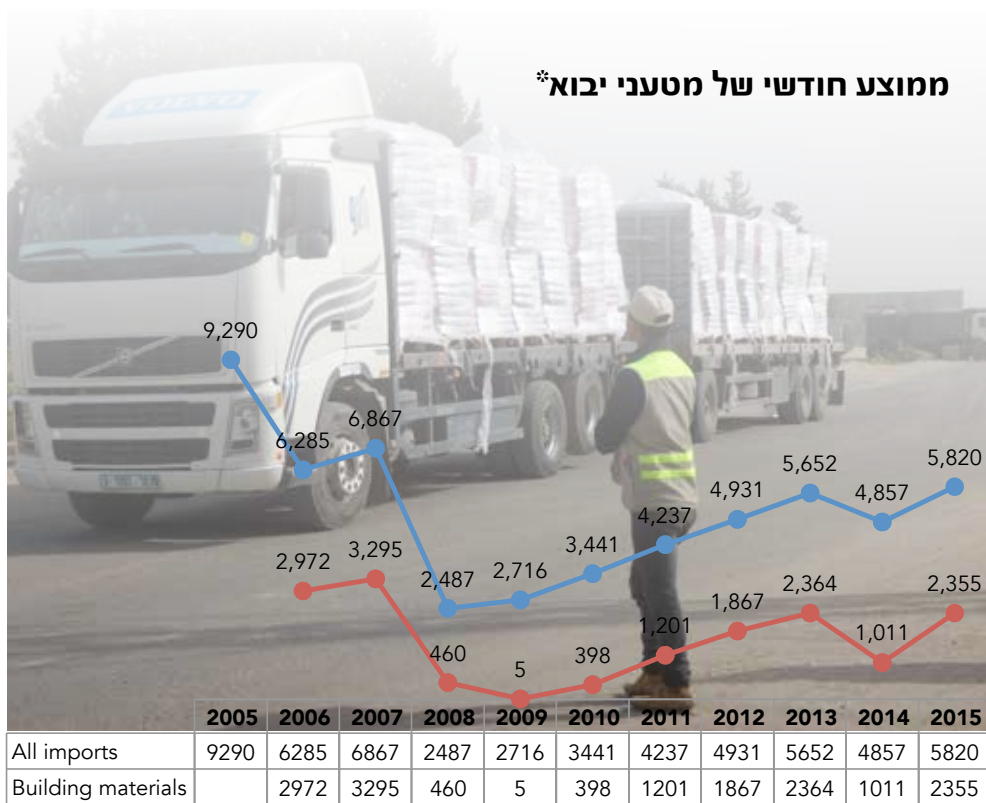
בעקבות הסגירה החד־צדדית על ידי ישראל, מאז 2007, של שלושה מעברים אחרים עם עזה (קרני, נחל עוז וסופה), וסגירתו הכמעט מוחלטת של מעבר רפיח (ששימש ליבוא כמויות מוגבלות של חומרי בניין) על ידי מצרים מאז אמצע 2013, הפך מעבר כרם שלום למעבר הפעיל היחיד להעברת סחורות אל עזה ומתוכה.

גם בלא השדרוג המתבצע כעת ניכרה בחודשים האחרונים עלייה בנפח הסחורות המטופלות במעבר כרם שלום. בפברואר טופלו 6,134 מטענים שהוכנסו אל עזה, עלייה של 26% לעומת הממוצע החודשי לשנת 2014. גידול זה נובע ברובו מההיקף הגדול יותר של חומרי בניין, לרבות כאלה המוגדרים כפריטים בעלי שימוש כפול, לתיקון ולשיקום של בתים ותשתית שניזוקו במעשי האיבה בקיץ (ראו גם פרק שיקום). עם זאת, בפברואר

הרשויות הישראליות והפלסטיניות מבצעות החודש עבודות תשתית במעבר הסחר כרם שלום, כדי לשדרג את קיבולתו היומית מ־500 ל־800 מטעני סחורות.

נפח הסחורות היוצאות את עזה לשיווק מסחרי גדל אמנם בינאר ובפברואר, אך הוא עדיין רק שבריר מהנתון המקביל קודם להטלת המצור.

עדכונים מהרגע האחרון

באמצע מרס שווקו חצילים ועגבניות מתוצרת עזה בשווקים ישראליים, לראשונה מאז הטלת המצור ב-2007. מידע נוסף וניתוח של התפתחות זו ייכללו בגיליון מרס של המעקב ההומניטרי.

*הנתונים כוללים יבוא שנכנס דרך כל המעברים, למעט סחורות שהוברחו דרך המנהרות מתחת לגבול עם מצרים.

היה היבוא כמחצית מהממוצע החודשי שנכנס דרך ארבעת המעברים בחמשת החודשים הראשונים של 2007, ממש לפני הטלת המצור.

בחודשים האחרונים חל גידול יציב בנפח הסחורות המורשות לצאת את עזה, כתוצאה מחידוש ההעברות המסחריות של תוצרת חקלאית מעזה לגדה המערבית. בחודשים ינואר ופברואר יצאו את עזה בסך הכול 148 מטענים, רובם לגדה המערבית. אך שכמות זו גדולה פי שלושה מהנתון לשני החודשים הראשונים של 2014 (48 מטענים), היא עדיין רק שבריר מכמעט 2,500 המטענים שיצאו את עזה בינואר ופברואר 2007, לפני הטלת המצור.

מספר רב יותר של מטופלים מעזה מופנים לטיפול רפואי בתחומי השטח הפלסטיני הכבוש; אחד מכל חמישה נתקל במגבלות גישה

גישתם של מטופלים מעזה לטיפול רפואי נעשתה בשנים האחרונות מוגבלת יותר ויותר. משרד הבריאות הפלסטיני מסתמך על רכישת טיפולי מומחים רפואיים מספקי בריאות חיצוניים, כדי למלא את הפערים במערכת הבריאות שלו עצמו. בעזה הפערים חמורים בשל המחסור הקשה בתרופות, באספקה רפואית, בציוד ובסגל שהוכשר כיאות.

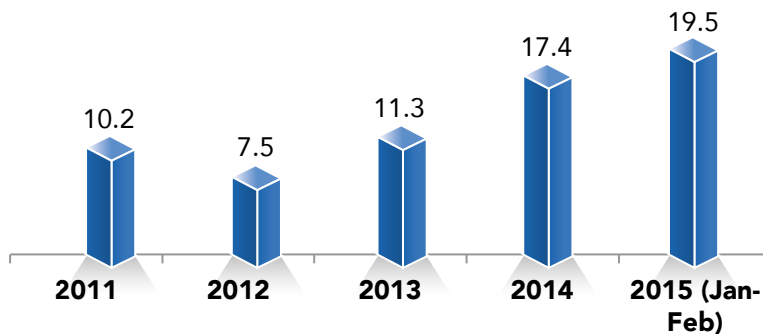
קודם לכן הסתמכו אלפי מטופלים על מצרים כיעד נגיש ובר-השגה לשירותים רפואיים. אלא שהסגירה החלקית שהטילה מצרים מאז אמצע 2013 על מעבר רפיח עם עזה חסמה הלכה למעשה את גישתם של מטופלים פלסטיניים לטיפול רפואי במצרים וצמצמה

חלק זה נמסר על ידי ארגון הבריאות העולמי

משמעותית את ההפניות של משרד הבריאות. גידול במספר המטופלים העזתים שמשרד הבריאות הפלסטיני מפנה לטיפול רפואי בגדה המערבית, לרבות ירושלים המזרחית, ולבתי חולים ישראליים כיצה במידת־מה על אובדן זה. סגירתו של מעבר רפיח צמצמה את האפשרויות של מטופלים מעזה לקבל שירותי רפואת מומחים.

על מנת להגיע לבתי חולים בגדה המערבית ובישראל, זקוקים המטופלים ומלוויהם להיתרים של הרשויות הישראליות ליציאה מעזה דרך מחסום ארז. בינואר ובפברואר 2015 אושרו בקשותיהם של 2,350 מטופלים, המהווים 80.5% מכלל מגישי הבקשות,

שיעורי בקשות להיתרים של מטופלים שנדחו או עוכבו

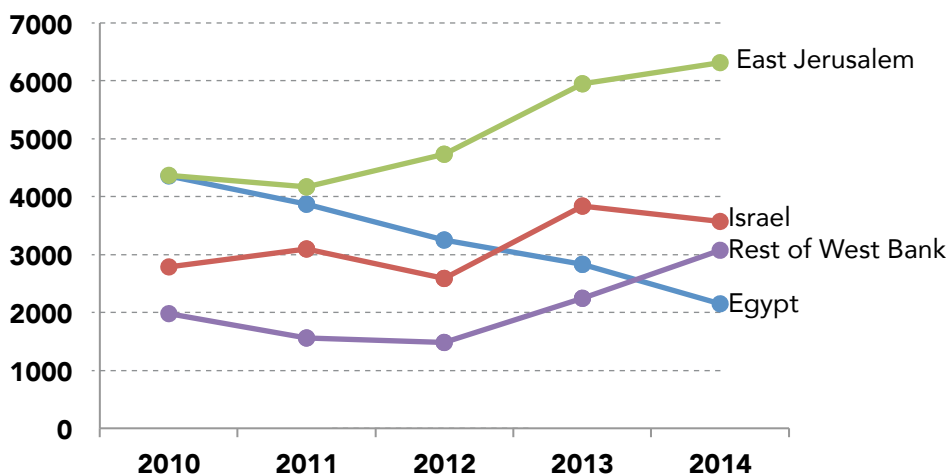

47 מטופלים ביום בממוצע, נתון נמוך מעט משיעור האישור בשנת 2014, שעמד על 81.7%. 568 הבקשות הנותרות (19.5%) נדחו או עוכבו, כך שמטופלים הפסידו את התור שלהם ונאלצו להגיש מחדש בקשה להיתר. מאז תחילת 2015 זומנו 32 מטופלים לתחקיר ביטחוני על ידי בעלי תפקידים ישראליים, שבכמה מקרים נמשך יום שלם, כתנאי מוקדם לטיפול בבקשתם.

למרות גידול האוכלוסין המהיר ורמת הצורך הגוברת, בין 2010 ל־2014 עלה המספר השנתי של הפניות של מטופלים מעזה לטיפול רפואי מחוץ לעזה ב־1.3% בלבד, אף שביעדי ההפניות חל שינוי משמעותי. בסך הכול, מספר המטופלים תושבי עזה שהופנו לטיפול מחוץ לשטח הפלסטיני הכבוש, ובמיוחד למצרים, ירד בארבע השנים האחרונות ב־25%, בעוד מספר ההפניות לבתי חולים פלסטיניים בירושלים המזרחית ובמקומות אחרים בגדה המערבית גדל באופן בולט מאז 2012.

בצד הגידול במספר המוחלט של מטופלים שהשיגו בארבע השנים האחרונות היתרים

הפניות של משרד הבריאות על פי יעד

הסגירה החלקית שהטילה מצרים מאז אמצע 2013 על מעבר רפיח עם עזה חסמה, הלכה למעשה, את גישתם של מטופלים פרטיים וצמצמה משמעותית את ההפניות של משרד הבריאות.

לצאת את עזה דרך מעבר ארז, חל גידול גם בשיעורי הבקשות שנדחו או עוכבו.

המשבר הכספי ברשות הפלסטינית פוגע בשירותים ובמחיה בגדה המערבית

זה החודש השלישי ברציפות שעובדי ציבור יקבלו רק משכורות חלקיות

ב־24 בפברואר הודיעה ממשלת ישראל כי זה החודש השלישי ברציפות תעכב את העברתם של כספי המסים שהיא גובה עבור הרשות הפלסטינית, כענישה על הצטרפותה לבית הדין הפלילי הבינלאומי. עם הודעה זו, מגיע סך הכספים המעוכבים ל־400 מיליון דולר. שר האוצר הפלסטיני מסר כי ההכנסות ממסים מהוות כ־70% מתקציב הרשות הפלסטינית.

כאמצעי ביניים לוותה הרשות הפלסטינית כסף מבנקים פרטיים כדי לשלם חלק ממשכורותיהם של עובדי הציבור שלה לשלושת החודשים החולפים. מי שמשתכרים עד אלפיים ש"ח יקבלו משכורת מלאה, ומי שמשתכרים יותר מכך יקבלו רק 60%, אבל לא פחות מאלפיים ש"ח. בנוסף קיצצה הרשות הפלסטינית באופן דרסטי בהוצאות אחרות, במיוחד בשירותים.

לכל זאת נודעת השפעה שלילית על הכלכלה הפלסטינית, שלדברי קרן מטבע הבינלאומית כבר התכווצה ב־2014 בפעם הראשונה מאז 2006.8 עיכוב כספי המסים מציב את הרשות הפלסטינית תחת לחץ דווקא כשלקיצוץ בהוצאות נודעת השפעה שלילית על יכולתה למלא את תפקידי הליבה שלה, לרבות שמירה על החוק והסדר.

חברת החשמל הישראלית, ספקית החשמל היחידה לגדה המערבית, קיצצה לשעות אחדות את זרם החשמל בכמה מרכזים עירוניים בשל חובותיה של הרשות הפלסטינית, שלטענת חברת החשמל עומדים על כ־500 מיליון דולר. על פי דיווחים באמצעי התקשורת, ב־26 בפברואר הגיעה חברת החשמל לסיכום עם לשכת ראש ממשלת ישראל ולפיו ינווכו כ־75 מיליון דולר מכספי המסים המעוכבים של הרשות הפלסטינית, לכיסוי אספקת החשמל

אני חי עם אשתי ושלושת ילדי בדירה שכורה ומשלם 500 שקל בחודש. יש לי הלוואה מהבנק הערבי שעליה אני משלם 1,200 שקל בחודש. בשלושת החודשים האחרונים לא יכולתי לשלם את שכר הדירה; תודה לאל שבעלי הדירה מבין את המצב. אני קונה בהקפה מוצרים בסיסיים, כולל כמויות קטנות של ירקות. מוצרים אחרים, כמו חלב, יוגורט וגבינה, אני לא יכול להרשות לעצמי

עדנאן חוסיין,

מנהל בית ספר בכפר ליד חלחול

המכירות שלי צנחו בחודש שעבר ב־50%. תסתכלו על הרחובות - הם ריקים. רוב האנשים תלויים בעיקר במשכורת. אתה יכול למצוא עובדי ממשלה שלא יכולים להרשות לעצמם את מחיר התחבורה מהכפרים שלהם לרמאללה. אנשים יכולים להרשות לעצמם רק דברים בסיסיים: לחם, אוכל, מים וחשמל. מספר האנשים שקונים בהקפה גדל והולך; אם זה ימשך לא אוכל להמשיך למכור סחורות... בלי המשכורות של הרשות הפלסטינית אין כלכלה בגדה המערבית.

אבו איהב (בן 54), הבעלים של מינימרקט במרכז העיר רמאללה

לגדה המערבית בשלושת החודשים האחרונים.

למשבר זה מצטרפת פסיקה של בית משפט פדרלי בארה"ב, ב־23 בפברואר, המצווה על הרשות הפלסטינית ועל אש"ף לשלם פיצויים בסך עד 650 מיליון דולר לקורבנות אמריקניים ובני משפחותיהם, בגין מתקפות שביצעו מיליטנטים פלסטינים בין 2002 ל־2004.9.

בנאום הפתיחה שלו בפני המועצה המרכזית של אש"ף ב־4 במרס כינה הנשיא עבאס את עיכוב כספי המסים הפלסטיניים על ידי ישראל "בריונות", וטען כי ישראל חייבת לפלסטינים כ־450 מיליון דולר, כספי מסים, ביטוח בריאות ותשלומי פנסיה ששולמו על ידי פלסטינים המועסקים בישראל.

בתדרוך שלו בפני מועצת הביטחון ב־18 בפברואר 2014, הצהיר תת־מזכ"ל האו"ם לעניינים מדיניים: "צעד זה של ישראל מהווה הפרה של מחויבותיה מתוקף פרוטוקול פריס של הסכמי אוסלו, ואנו שבים וקוראים לביטולה המידי של החלטה זו."

ירידה חדה בהריסות ובעקירה הנלווית אליהן בשטח C בחודש פברואר

חולקו צווי הפסקת עבודה נגד סיוע הומניטרי שניתן לקהילות חלשות ופגיעות

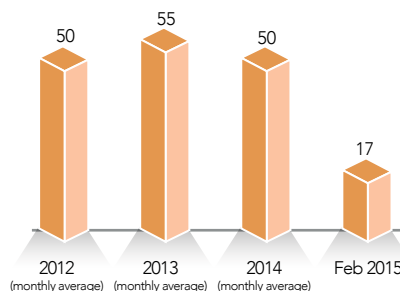
בפברואר הרסו הרשויות הישראליות 17 מבנים בגדה המערבית בנימוק של היעדר היתרי בנייה. כל המבנים שנבחרו להריסה היו מבני מחיה או מבנים לא מאוכלסים, שהריסתם לא גרמה לעקירה. זהו מספר ההריסות הנמוך ביותר מאז יולי 2014, והחודש הראשון מאז אוגוסט 2011 שבו לא התרחשה עקירה כתוצאה מהריסות.

כל ההריסות החודש, חוץ משתיים, תועדו בשטח C של הגדה המערבית, בעיקר בנפות ירושלים (6), חברון (4) ושכם (4). אלה כללו שני חדרים חקלאיים ובור מים בכפר קוסרה (נפת שכם), ובריכת השקיה בא־נועיימה, שכולם נבנו במימון של תורמים בינלאומיים והריסתם פגעה בכ־160 בני אדם.

בתקרית נפרדת שהתרחשה ב־18 בפברואר (ולא נכללה במניין התקריות לעיל) החרימו הרשויות הישראליות מערב לבטון שנרכש במימון קרן החירום ההומניטרית לצורך חידושם של בורות מים בקהילת תל אל־ח'שבה (בנפת שכם, קהילה המכונה גם א־טווייל), הממוקמת ב"שטח אש"ף צבאי סגור. היישוב אינו מחובר לרשת המים וכדי למצוא מענה לצורכי משק הבית והמחיה שלהם נאלצים תושביו (250 בני אדם) להסתמך על אגירת מי גשמים ורכישת מים יקרים המובלים במכליות. בשנת 2014 הרסו הרשויות הישראליות בקהילה זו 41 מבנים, 16 מהם במימון תורמים, לרבות רשת חשמל. יותר ממאה בני אדם נעקרו.

החודש נצפתה עלייה מדאיגה במספר

Structures demolished in the West Bank
Monthly average

”אני חי עם אשתי ושלושת ילדי בדירה שכורה ומשלם 500 שקל בחודש. יש לי הלוואה מהבנק הערבי שעליה אני משלם 1,200 שקל בחודש. בשלושת החודשים האחרונים לא יכולתי לשלם את שכר הדירה; תודה לאל שבעלי הדירה מבין את המצב. אני קונה בהקפה מוצרים בסיסיים, כולל כמויות קטנות של ירקות. מוצרים אחרים, כמו חלב, יוגורט וגבינה, אני לא יכול להרשות לעצמי.”

שאדי אבו לבן, בן 36, עובד הרשות הפלסטינית במשרד ההקדשים לענייני דתות

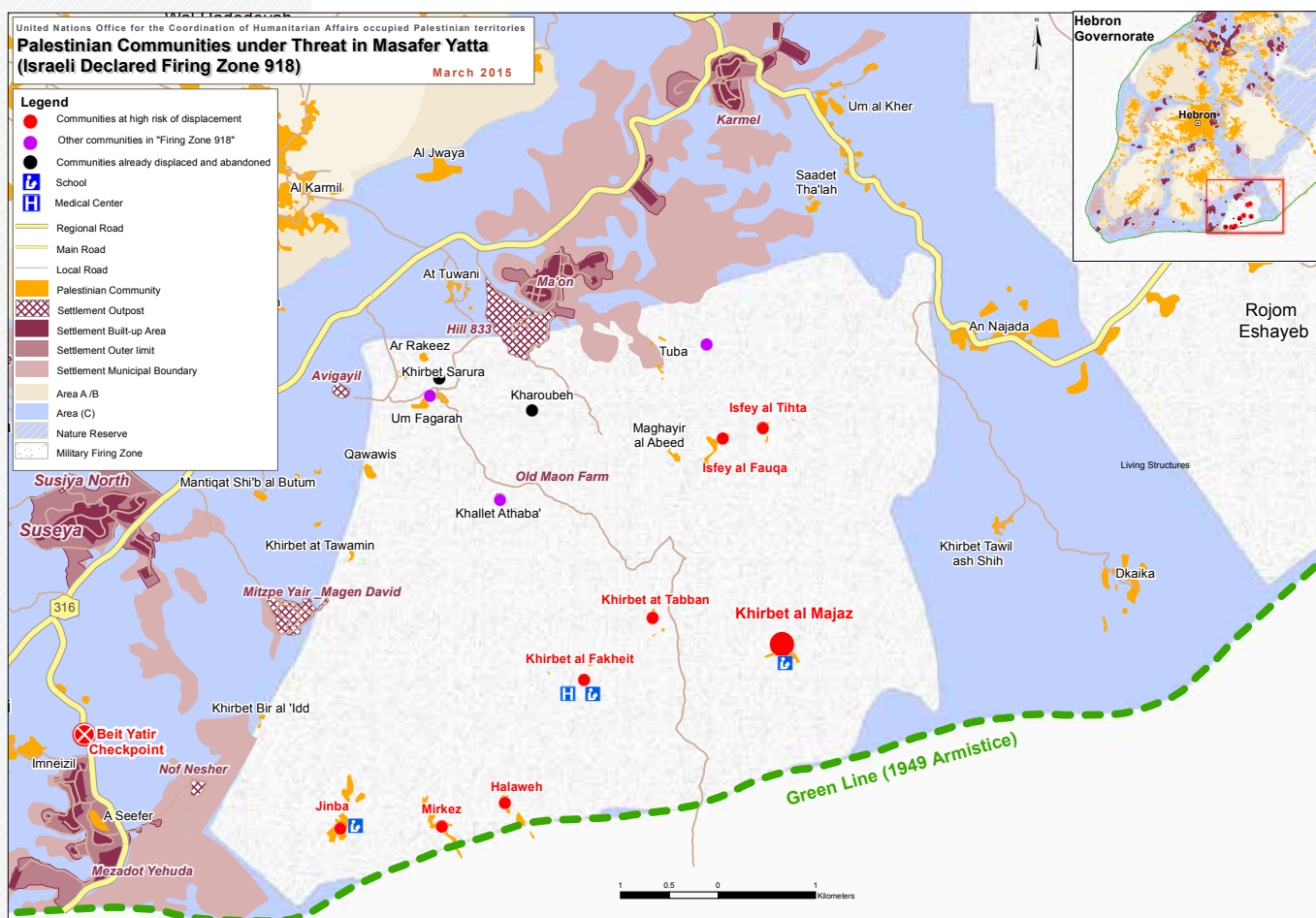
החודש נצפתה עלייה מדאיגה במספר המבנים במימון תורמים שנגדם הוצאו צווי הפסקת עבודה - 27 מבנים מצויים כעת בסכנת הריסה.

המבנים במימון תורמים שנגדם הוצאו צווי הפסקת עבודה. מבין 27 המבנים בסכנת הריסה, 15 ממוקמים בקהילה הבדואית הפלסטינית ח'תרוורה (שנקראה קודם לכן ואדי אל-קלט כעאבנה, אוכלוסייה - 130 נפש). צווי הגירוש שניתנו בתחילה נגד מבנים אלה בוטלו בעקבות התערבות משפטית והוחלפו בצווי הפסקת עבודה, שבהם ההליך המשפטי הקודם להריסה ממושך יותר. ח'תרוורה היא אחת מ-46 קהילות בדואיות (שאוכלוסייתן מונה 7,000 נפשות) במרכז הגדה המערבית שעליהן מרחפת סכנת העברה בכפייה במסגרת "תוכנית העברה" ישראלית.

כמו כן, החודש החלו הרשויות הישראליות בעבודות יישור ועבודות תשתית אחרות בחלק של אל-גיבל (נפת ירושלים) - אחד משלושת האתרים שיועדו להעברת הבדואים, ואשר יכול להכיל כחמישים משפחות. תכנית המתאר לחלק זה של האתר אושרה והיתרי הבנייה ניתנו. האתר נמצא בצמוד לבתיהן של 150 משפחות בדואיות אחרות ש"הועברו" בשלהי שנות התשעים כדי לפנות את הדרך להרחבתה של ההתנחלות מעלה אדומים.

סיוע אחר במימון תורמים שנבחר להריסה החודש כלל בית ספר ביחידה טרומית, שלושה בתי שימוש ניידים ומתקן מי שתייה בח'רבת אל-מיג'ז (אזור מסאפר יטא, נפת חברון). זו אחת משמונה קהילות הממוקמות בשטח שהוגדר "שטח אש 918", שגם הן בסכנת העברה בכפייה.

קהילות פלסטיניות בסיכון באזור מסאפר יטא (שטח שהוגדר על ידי ישראל כשטח אש 918) מרס 2015

הרשויות הישראליות החלו החודש גם בעבודות יישור ועבודות תשתית אחרות בחלק של אל-גיבל (נפת ירושלים) - אחד משלושת האתרים שיועדו להעברתם של בדואים.

- 1 לפרטים נוספים על המנגנון לשיקום עזה ראו משרד האו"ם לתיאום עניינים הומניטריים, מעקב הומניטרי, דצמבר 2014.
- 2 לסקירה כללית של פגיעת משבר המשכורות המתמשך, ראו משרד האו"ם לתיאום עניינים הומניטריים, מעקב הומניטרי, גיליון ינואר 2015.
- 3 למידע נוסף, ראו משרד האו"ם לתיאום עניינים הומניטריים, מעקב הומניטרי, גיליון ינואר 2015 (עמ' 9).
- 4 ראו UNFPA, Protection in the Windward, October 2014.
- 5 <http://www.cogat.idf.il/1043-11740-he/Cogat.aspx>
- 6 מתפ"ש הכחיש, בטענה כי מדובר בטעות סופר, דיווחים ראשוניים על הכוונה להנפיק חמישים היתרים חד-פעמיים שיאפשרו לסטודנטים מעזה ללמוד בגדה המערבית.
- 7 השטח החדש כולל כשלושים דונם להקמת שלושה אנפים חדשים למלט בתפזורת, לתוצרת חקלאית לייצוא, ולמוצרים לא חקלאיים לייצוא, כגון מוצרי טקסטיל וריהוט.
- 8 Statement at the end of an IMF Mission to the West Bank and Gaza. Press Release, January 2015
- 9 ראו למשל The Washington Post, "Palestinians vow to appeal US ruling blaming PLO for terrorist attacks", 24 February 2015.

הנוסח המחייב הוא הדוח המלא בשפה האנגלית; לקריאתו פנו לאתר OCHA:
http://www.ochaopt.org/documents/ocha_opt_the_humanitarian_monitor_2014_03_23_english.pdf
טבלאות עם נתונים מפורטים על מדדי הגנה ניתן לקרוא בדוח בשפה האנגלית,
http://www.ochaopt.org/documents/ocha_opt_the_humanitarian_monitor_2014_03_23_english.pdf

לפרטים ולמידע נוספים נא לפנות למר יחזקאל ליון, lein@un.org, טל: 02 5829962